

PRIMER BENİGN VE MALİGN OVER NEOPLAZMLARININ BAĞIL SIKLIĞI

Uz. Dr. Sevil SAYHAN (*), Başasistan Uz. Dr. Emel DİKİCİOĞLU (**) Uzm. Dr. Ayşe Y. SAYIN (**),
Servis Şefi Doç. Dr. Hakan POSTACI (**)

ÖZET: Over neoplazmlarının çeşitli tiplerinin bağıl sıklığını araştıran oldukça az sayıda yayın bulunmaktadır. Biz bu çalışmada İzmir SSK Buca Hastanesi Patoloji Laboratuvarında 1 Eylül 1991-31 Temmuz 1994 tarihleri arasında postoperatif over neoplazmı tanısı alan 188 olguyu inceledik. Bu hastalarda 10 yıllık yaş aralıklarında primer over neoplazmlarının farklı histolojik tiplerinin bağıl sıklığını araştırdık. Seröz tümörler en sık rastlanılan over neoplazmı olup tüm olguların %45'ini oluşturdu. Seröz tümörler hem benign grupta (%41), hem de malign grup içerisinde (% 59) en sık görülen neoplazm tipi idi.

ANAHTAR KELİMELE: Over neoplazmları, İstatistik

SUMMARY: There is a few reports in the literature concerning the relative frequency of various types of ovarian neoplasms. In this study, we reviewed 188 cases with a postoperative diagnosis of an ovarian neoplasm at the İzmir SSK Buca Hospital from September 1st 1991 to July 31st 1994. In these cases we investigated to determine the distribution by 10-year age groups of various ovarian neoplasms. Serous tumors were the most common ovarian neoplasm group, accounting for 45 percent of all neoplasms and being also the most common in both the benign (41 %) and the malignant (59%) groups.

KEY WORDS: Ovarian neoplasms, statistics.

Over neoplazmlarının bağıl sıklığı farklı yayınlarda oldukça değişkenlik göstermektedir (1, 2, 3). Bu konuda oldukça sınırlı sayıda literatür mevcuttur. 1968'de Bennington ve arkadaşları 549 over neoplazmını incelemiş ve seröz kistadenomların en sık olduğunu saptamışlardır. Ancak bu çalışmada ovaryal neoplazmların farklı histolojik tiplerinin yaş dekadlarına göre görülme sıklığı belirtilmemiştir. 1989'da Kooning ve arkadaşları postoperatif over neoplazmı tanısı alan 861 kadın hastayı kapsayan on yıllık retrospektif çalışmalarında benign kistik teratomların en sık rastlanan ovaryal neoplazm olduğunu ortaya koymuşlardır.

Biz bu çalışmada yaklaşık üç yıllık bir süre içinde over neoplazmı tanısı alan 188 kadın hastayı retrospektif olarak inceledik. Bu olgularda yaş dekadlarına göre benign ve malign over neoplazmlarının farklı histolojik tiplerinin bağıl sıklığını araştırdık.

GEREÇ VE YÖNTEM

İzmir SSK Buca Eğitim Hastanesi Patoloji Laboratuvarında 1 Eylül 1991 ile 31 Temmuz 1994 tarihleri arasında tanı alan 188 olguya ait 236 over neoplazmı yeniden incelendi. Olguların büyük bir bölümü SSK tepecik doğumevi, diğer bölümü ise SSK Buca Hastanesi ve yakın illerdeki SSK hastanelerinde ameliyat edilen hastalardı.

Olgulara ait bilgiler ameliyat oldukları hastanedeki dosyaları ve patoloji gönderme formlarından elde edildi. Bu hastalarda on yıllık yaş aralıklarında primer ovaryal neoplazmların farklı histolojik tiplerinin sıklığı araştırıldı. Overin neoplastik olmayan kistleri ve diğer benign lezyonları ile Krukenberg tümörleri gibi metastatik over tümörleri bu çalışmaya alınmadı.

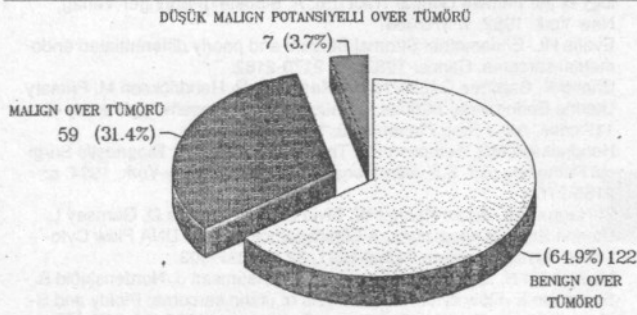
SONUÇLAR

Olguların çoğunluğu reproduktif dönemdeki kadınları. Ortalama yaş 41,7 olup, en genç hasta 16; en yaşlı hasta 80 yaşındaydı. Eksploratuvar laparotomi geçiren 188 olguda 236 over neoplazmı saptandı. 188 olgunun 122'si (%)

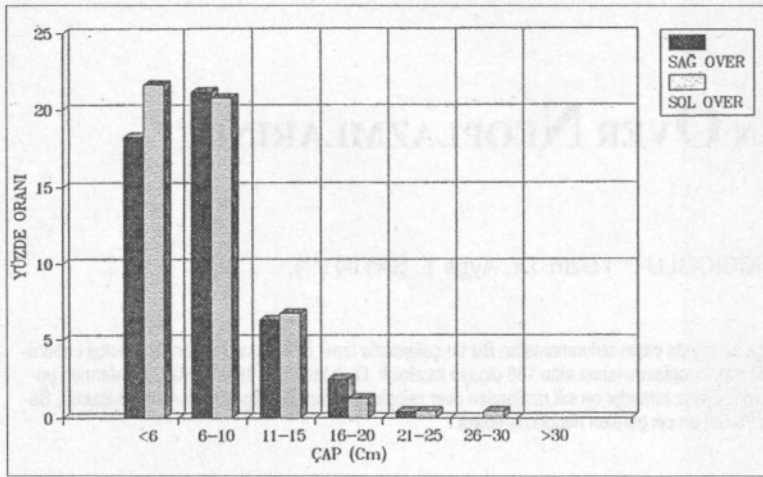
* SSK Ege Doğumevi ve Kadın Hastalıkları Eğitim Hastanesi Patoloji Bölümü

** SSK Buca Eğitim Hastanesi Patoloji Bölümü

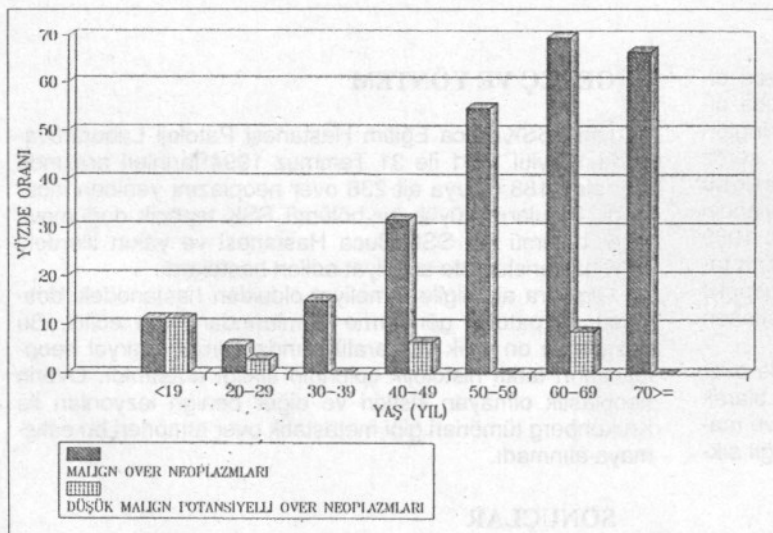
ŞEKİL 1 : 188 OLGUNUN BENİGN-MALİGN ORANI

ŞEKİL 2 : OVER NEOPLAZMLARININ ÇAP VE LATERALİTEYE GÖRE DAĞILIMI

ŞEKİL 3 : OVER NEOPLAZMLARINDA MALİGN POTANSİYEL VE YAŞ DAĞILIMI

64,8) benign, 59'u (%31,3) malign over neoplazmasına sahipti. 7 (%3,7) olguda ise düşük malign potansiyelli tümör saptandı (Şekil 1). 48 hasta bilateral, 14 hasta unilateral ovar-

yal neoplazma sahipti. 188 olgudaki 236 ovaryal neoplazmin çapı iki boyutlu ele alınarak, en büyük ve en küçük boyutların ortalaması ayrı olarak saptandı. Neoplazmların boyutları 1x0,5 cm. den 30x25 cm'e kadar değişmekteydi. Neoplazmların çap ve sağ-sol overdeki yerleşimi yüzde oranları hesaplanarak Şekil 2'de gösterildi. Benign over neoplazmlarında ortalama boyutlar 8x5 cm iken, malign neoplazmlarda boyutlar 10x6 cm. olarak saptandı. Benign neoplazmlarda boyutlar malign olanlara göre biraz daha küçüktü. Düşük malign potansiyelli tümörlerde ise ortalama boyutlar 12x8 cm. di. Tüm over neoplazmları için ortalama boyutlar 10x6 cm. olarak bulundu. Ortalama çapı 10 cm den büyük olan 49 over tümörü vardı ve tüm tümörlerin % 20,7'sini oluşturmuyordu.

Olguların 124'ü (%65) normal menstrual siklusa sahip hastalardı. Postmenopozal dönemde 64 olgu (%34) vardı. Malign over tümörü 64 postmenopozal dönemdeki olgunun 36'sında (%56,2), menstrual siklusa sahip 124 olgunun 23'ünde (%18,5) görüldü. Postmenopozal dönemdeki hastalar, doğurganlık çağındaki hastalara göre 3,1 kat malign over tümörü görülme riskine sahipti.

Yaş dekadlarına göre over neoplazmları gruplandırıldığında; benign tip bağıl olarak en yüksek oranda 20-29 yaşları arasında görüldü. Bu dekada görülen tümörler 32 adet olup, bu yaş grubundaki tüm over neoplazmlarının % 91,4'ünü oluşturdu. Benign neoplazmlar bağıl olarak ikinci sıklıkta 30-39 yaşları arasında izlendi. Daha ileri yaşlarda benign neoplazmların sıklığında azalma gözlemlendi. Malign neoplazm bağıl olarak en yüksek oranda 60-69 yaşları arasında izlendi. Bu dekada görülen 16 olgu, bu yaş grubundaki tüm hastaların %69,5'ünü, malign olguların ise % 27'sini oluşturur. İlerleyen yaş ile birlikte malign over neoplazm oranında bir artış olduğu görüldü (Şekil 3). Düşük malign potansiyelli over tümörüne sahip olguların sayısı oldukça azdı. Bu gruptaki 7 olgunun 3'ü; 40-49 yaşları arasında izlendi. Diğer 4 olgunun 2'si 60-69 yaşları arasında, 1 olgu 19 yaşından küçük, 1 olgu ise 20-29 yaş aralığında saptandı.

Seröz tümörler en sık rastlanan over neoplazmi olup, tüm olguların % 45'ini oluşturdu. Benign seröz tümörler; benign over neoplazmları içinde, malign seröz tümörler ise malign over neoplazmları içinde en sık izlenen gruplardı (Tablo 1,2). 122 benign over neoplazminin 51'i (% 41) benign seröz, 59 malign over neoplazminin 35'i (%59,3) ise malign seröz tümördü.

Benign germ hücreli tümörler, benign over neoplazmları arasında ikinci sıklıkta idi ve en çok 20-29 yaşları arasında saptandı. Yaş arttıkça görülme oranı düşmekteydi.

Benign grupta müsinöz tümörler üçüncü sıklıkta idi. Brenner tümörleri ise bu grupta en az görülen tipti.

Malign over neoplazmları içinde endometroid tümörler ikinci sıklıkta; değişik yaş gruplarında eşit olarak görülen müsinöz karsinomlar üçüncü sıklıkta idi. Seks kord stromal tümörler malign germ hücreli neoplazmlar ile

TABLO 1 : BENİGN OVER NEOPLAZMLARININ YAŞ VE HİSTOLOJİK TİP DAĞILIMI

Neoplazm Tipi	Yaş (yıl)							Toplam
	<19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	>70	
Epitelyal Neoplazm								
Seröz Tümörler	2 (%28)	11 (%34)	17 (% 50)	13 (%44)	5 (%38)	3 (%50)	0 (%)	51 (%41)
Müsinöz Tümörler	1 (%14)	4 (%12)	4 (%11)	5 (%17)	2 (%15)	0 (%)	0 (%)	16 (%13)
Brenner Tümörü	0 (%)	0 (%)	2 (% 5)	1 (%3)	1 (%7)	1 (%16)	1 (%16)	6 (%4)
Germ Hücreli Tümör								
Benign Kistik Teratom	3 (%42)	17 (%53)	11 (%32)	6 (%20)	1 (%7)	1 (%16)	0 (%)	39 (% 31)
Struma ovarii	0 (%)	0 (%)	0 (%)	0 (%)	0 (%)	1 (%16)	0 (%)	1 (%0.3)
Stromal Neoplazmlar								
Fibroma/Tekoma	1 (%14)	0 (%)	0 (%)	4 (%13)	4 (%30)	0 (%)	0 (%)	9 (%7)
Toplam	7 (%100)	32 (%100)	34 (% 100)	29 (%100)	13 (% 100)	6 (% 100)	1 (% 100)	122 (% 100)

TABLO 2 : MALİGN OVER NEOPLAZMLARININ YAŞ VE HİSTOLOJİK TİP DAĞILIMI

Neoplazm Tipi	Yaş (yıl)							Toplam
	<19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	>70	
Epitelyal Tümörler	0 (%)	0 (%)	0 (%)					
Seröz Tümörler	0 (%)	0 (%)	2 (%33)	9 (%60)	16 (%94)	8 (%50)	2 (%100)	35 (%59)
Müsinöz Tümörler	0 (%)	0 (%)	3 (%50)	2 (%13)	0 (%)	2 (%13)	0 (%)	6 (%10)
Malign Seks Kord Tümörleri	0 (%)	1 (%30)	1 (%16)	1 (%6)	0 (%)	5 (%31)	0 (%)	10 (%16)
Malign Germ Hücreli Tümörler	0 (%)	1 (%30)	1 (%16)	1 (%6)	0 (%)	1 (%6)		4 (%6)
Tümörler	1 (%100)	1 (%50)	0 (%)	1 (%6)	1 (%5)	0 (%)	0 (%)	4 (%6)
Toplam	1 (%100)	2 (%100)	6 (%100)	15 (%100)	17 (%100)	16 (%100)	2 (%100)	59 (%100)

birlikte tüm yaş gruplarında en az rastlanan malign tipleri oluşturdu.

TARTIŞMA

Over neoplazmlarının erken evrede tanı konmasının zor olması mortalite oranını arttırmaktadır. Klinik ve makroskopik özellikler bu hastaların erken tanısında bir ipucu sağlayabilir (4, 5, 6, 7, 8, 9). En önemli klinik özelliklerden biri yaşıdır.

Şimdiye kadar bu konuda bildirilen az sayıda literatürde malign ve benign ovaryal neoplazmlara farklı yaş gruplarında daha sık rastlanmaktadır (1, 2, 7, 10, 11). Bizim çalışmamızda da malign over tümörleri en yüksek oranda 60-69 yaş grubunda izlenirken, benign over tümörleri 20-29 yaş grubunda saptanmıştır. Aynı durum benign ve malign over tümörleri içinde en sık olarak rastlanan seröz tümörlerin görüldüğü yaş dekadları ile benzerlik göstermektedir. Bu bulgu farklı araştırmacılar tarafından da saptanmıştır (2, 7, 13, 14).

Olgularımızda over neoplazmları önceki yayınlarda bildirildiği gibi her iki overde yaklaşık eşit bir dağılım göstermektedir.

Bennington ve arkadaşları 13 yıllık bir süre içinde 549 over neoplazmının bağıl sıklığını incelediler. Yirmi yaş üzerindeki hasta grubunda seröz kistadenomların en sık rastlanan neoplazm olduğunu saptadılar. 20 yaşından küçük hastalarda en sık rastlanan tip benign kistik teratomdu (2).

Katsube ve arkadaşları da yaptıkları çalışmada benign kistik teratomun en sık rastlanan neoplazm ve coelomic kökenli tümörlerin en sık rastlanan grup olduğunu ortaya koy-

dular (3).

Genç kadın hastalarda benign kistik teratomun en sık görüldüğü Koonings ve arkadaşları tarafından 861 hasta üzerinde yapılan çalışmada da kanıtlanmıştır (14).

Bizim olgularımızda benign kistik teratom benign tümörler arasında ikinci sıklıktaydı. Çoğunluk 20-29 yaş grubundaki hastalardı. Diğer yayınlardaki hasta grubunun bizim olgularımıza göre daha genç oluşu, sosyo-kültürel nedenlerle jinekoloji servislerine geç başvuru ile ilgili olabilir.

Düşük malign potansiyelli tümörlerin 1961 de Uluslararası Jinekoloji ve Obstetrik Federasyonu'nda tanınmasından sonra bu konuda oldukça az sayıda yayın sunulmuştur (10, 15, 16).

Katsube ve arkadaşlarının yapmış olduğu çalışmada tüm over neoplazmları içinde düşük malign potansiyele sahip olanların oranı %4,6, Koonings ve arkadaşları tarafından ise % 3,6 olarak bulunmuştur. Bu çalışmada düşük malign potansiyele sahip tümörlerin, tüm neoplazmların % 3,7'sini oluşturduğu görüldü.

Bilindiği gibi ülkemiz genelinde tümör sıklığı konusunda bilgilerin toplandığı bir merkez bulunmamaktadır. Ege bölgesinin önemli bir bölümüne hizmet veren patoloji laboratuvarımızda saptadığımız bulguların bu konuda bir fikir verebileceğini düşünmekteyiz.

KAYNAKLAR

1. Young RH, Clement PB, Scully RE: The Ovary, in Diagnostic Surgical Pathology. Edited by Sternberg SS. New York, Raven Press. 1994, p.2209-2269
2. Bennington JL, Ferguson BR, Haber SL. Incidence and relative frequency of benign and malignant ovarian neoplasms. Obstet Gynecol

- 1968;32:627-632.
3. Katsube Y, Berg JW, Silverberg SG. Epidemiologic pathology of ovarian tumors: A histopathological review of primary ovarian neoplasms diagnosed in the Denver Standard Metropolitan Statistical Area 1 July-31 Dec, 1969 and 1 July-31 December, 1979. *Int J Gynecol Pathol* 1982;1:3-15
 4. Chaitin BA, Gershenson DM, Evans HL. Mucinous tumors of the ovary. A clinicopathologic study of 70 cases. *Cancer* 1985;55:1958-1962.
 5. Prat J, Scully RE. Cellular fibroma and fibrosarcomas of the ovary. A comparative clinicopathologic analysis of seventeen cases. *Cancer* 1981;47:2663-2670.
 6. Krumerman MS, Chung A. Squamous carcinoma arising in benign cystic teratoma of the ovary. A report of four cases and a review of the literature. *Cancer* 1977;39:1237-1242.
 7. Czemobilsky B. Primary epithelial tumors of the ovary. In *Pathology of the Female Genital Tract*. Edited by Blaustein A. Springer-Verlag 1982, New York, Ch 24, P 511-55
 8. Demopoulos RI, Seltzer V, Dubin N et al. The association of parity and marital status with the development of ovarian carcinoma: Clinical implications. *Obstet Gyn.* 1979;54:150-55.
 9. Hildreth NG, Kelsey JL, Livolsi VA, Fischer OB, Holford TR, Mostow ED, Schwartz PE, White C. An epidemiologic study of epithelial carcinoma of the ovary. *American Journal of Epidemiology*. 1981;114:398-405.
 10. Serov SF, Scully RE, Sobin LH. International histological classification of tumors. Geneva: World Health Organization, 1973.
 11. Fox H and Lagley FA. Ovarian tumours classification, histogenesis and aetiology. In *Obstetrical and Gynaecological Pathology*. Edited by Fox H. 3 ed. Churchill Livingstone 1987. Ch 18, P 542-553.
 12. Russel P. The pathological assessment of ovarian neoplasms. III: The malignant "epithelial" tumors. *Pathology* 1979;11:493-532.
 13. Katzenstein LA, Mazur MT, Morgan TE, Kao MS. Proliferative serous tumors of the ovary. *Am J Surg Pathol* 1978;2:339-355.
 14. Koonings PP, Campbell K, Missell Dr Jr, Grimes DA. Relative frequency of primary ovarian neoplasms: a 10 years review. *Obs. Gynecol* 1989, 74:921-926
 15. Hart WR. Ovarian epithelial tumors of borderline malignancy (carcinomas of low malignant potential). *Hum Pathol* 1977;8:541-549.
 16. Krumerman MS, Chung A. Squamous carcinoma arising in benign cystic teratoma of the ovary. A report of four cases and a review of the literature. *Cancer* 1977;39:1237-1242.